

KIDN KONSTYTUCJA DLA NAUKI

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

www.konstytucjadlanauki.gov.pl

#StrategiaGowina

Spis treści

Słowo wstępne	2
Co zmieni reforma?	8
Pracownicy uczelni	13
Studenci	25
Doktoranci i młodzi naukowcy	33
Badania naukowe i ewaluacja działalności naukowej	41
Rozsądne wdrażanie reformy	49

„Uniwersytet jednoczy ludzi jako instytucja, której powołaniem jest zarówno poszukiwanie, jak i przekazywanie prawdy za pośrednictwem nauki” – pisał wybitny filozof Karl Jaspers. Dla mnie to jedna z najpiękniejszych definicji akademickiego mikrokosmosu jako wspólnoty, która łączy nas w imię prawdy.

Od samego początku to przesłanie towarzyszyło pracom nad Konstytucją dla Nauki. To ze środowiska akademickiego wyszedł impuls do reformy; to środowisko opracowało pierwsze propozycje zmian; wreszcie to środowisko rzetelnie przedyskutowało projekt Konstytucji dla Nauki. Były to największe konsultacje społeczne w Polsce po 1989 roku. Rozmowy, debaty i analizy trwały 699 dni. Za naszym wspólnym sukcesem stoi siedem tysięcy ekspertów, przedstawicieli uczelni, placówek badawczych i ministerstwa. Kolejne tysiące uczestniczyły w konferencjach tematycznych zorganizowanych w dziewięciu ośrodkach akademickich, które jesienią ubiegłego roku zwieńczył Narodowy Kongres Nauki w Krakowie.

Dziś w uchwalonych już przepisach swe postulaty i pomysły odnajdą studenci i doktoranci, dydaktycy i badacze, a także reprezentanci uczelni i władz wszystkich szczebli. Nic dziwnego, że Komisja Europejska uznała tryb naszych prac za modelowy dla wielkich reform systemowych. Jako polityk, a przede wszystkim jako obywatel mam też nadzieję, że Konstytucja dla Nauki stanie się wzorcem dla stanowienia prawa w naszym kraju – ponad podziałami, w duchu rzetelnego i uczciwego dialogu, w imię wspólnego dobra. I cieszę się, że to właśnie środowisko akademickie udowodniło, że w naszym tak głęboko podzielonym społeczeństwie możemy, a wręcz powinniśmy rozmawiać i współpracować.

Dlatego nie po raz pierwszy i na pewno nie po raz ostatni chciałbym szczerze i serdecznie podziękować wszystkim, którzy zaangażowali się w tworzenie Konstytucji dla Nauki. Razem pokonałmy długą drogę i zapewniam, że także na dalszym etapie wdrażania, m.in. przy opracowywaniu aktów wykonawczych, nie zamierzam rezygnować z intensywnego dialogu i współdziałania ze środowiskiem. Ministerstwo zapewni także niezbędne wsparcie w ewolucyjnym, rozłożonym na kilka lat procesie wprowadzania w życie przepisów ustawy. W specjalnej witrynie www.konstytucjadlanauki.gov.pl zamieszczane są odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania (FAQ) i ukazywać się będą komunikaty o zbliżających się terminach realizacji poszczególnych zadań wynikających z KDN. Zespół ekspertów ministerstwa odpowiada już od wielu tygodni na wszelkie wątpliwości związane z interpretacją nowych przepisów pod adresem konstytucjadlanauki@nauka.gov.pl.

Z kolei ta broszura przedstawia kluczowe zmiany i mechanizmy, wprowadzane przez Konstytucję dla Nauki. Już na starcie wspólnie ze środowiskiem akademickim wypracowaliśmy kilka niepodważalnych priorytetów, które znalazły odzwierciedlenie w ustawie. Chcemy uwolnić wielki potencjał polskich naukowców i badaczy, a tym samym wzmocnić nasze uczelnie w konkurencyjnym wyścigu z europejską czołówką. Jako pierwsi tak wyraźnie doceniliśmy wysiłek dydaktyków, a jeszcze głębszego przełomu dokonaliśmy w przypadku doktorantów. Bo wsparcie dla młodych talentów odgrywa w Konstytucji dla Nauki kluczową rolę: na naszych uczelniach musimy rozbić szklany sufit i powstrzymać niebezpieczny dla przyszłości Polski odpływ młodych naukowców za granicę. Studentom gwarantujemy więcej praktyk, więcej praw i lepsze kształcenie, a tym samym podnosimy wartość dyplomu i zwiększamy ich szanse na rynku pracy.

Konstytucję dla Nauki warto też zobaczyć w szerszym, nie tylko akademickim kontekście. Bez reformy systemu nauki i szkolnictwa wyższego nie ma mowy o dalszym rozwoju Polski. Tyle dyskutuje się o innowacyjności, nowych technologiach czy przemyśle 4.0, a przecież we wszystkich tych przypadkach kołem zamachowym są badania naukowe i prężne uczelnie.

Co ważne, w pracach nad ustawą nie zapomnieliśmy o żadnym typie placówek – od regionalnych po artystyczne. Zdecydowanie poszerzamy tak istotną autonomię uczelni. Radykalnie zmniejszyliśmy liczbę obowiązujących przepisów, które skutkowały bezsensowną papierologią, a przede wszystkim krępowały działalność szkół wyższych. Teraz to sama wspólnota akademicka w dużym stopniu określi swą ustrojową konstrukcję i strategię rozwoju na miarę własnych potrzeb, możliwości i ambicji. Jednocześnie, nie zagrażając autonomii, otwieramy uczelnie na otoczenie społeczne.

To właśnie jeden z filarów Konstytucji dla Nauki – ustawy, która z ducha i litery jest aktem wolnościowym. Obywatelom warto ufać, pozwolić decydować o sobie samym. Taką logiką kierowałem się jako publicysta i rektor Wyższej Szkoły Europejskiej im. księdza Józefa Tischnera w Krakowie, a następnie jako parlamentarzysta i minister. Dziś też nie mam wątpliwości, że przyszłość nauki i szkolnictwa wyższego warto złożyć w Państwa ręce – począwszy od studentów aż po rektorów.

Z wyrazami szacunku

Jarosław Gowin

Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów,
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Ministerstwo kompleksowo wspiera wdrażanie reformy poprzez:

- **Helpdesk** – w związku z licznymi pytaniami od osób zainteresowanych ustawą uruchomiliśmy usługę, w ramach której eksperci MNiSW odpowiadają na pytania związane z Konstytucją dla Nauki. Pytania przyjmowane są drogą mailową pod adresem: konstytucjadlanauki@nauka.gov.pl.
- **Spotkania informacyjne z ekspertami MNiSW** – cykl spotkań dla uczelni publicznych i niepublicznych rozpoczęty został we wrześniu 2018 r. Podczas każdego z dwudniowych spotkań uczestnicy zapoznają się z interpretacją przepisów przedstawioną przez ekspertów MNiSW oraz wymieniają się doświadczeniami we wdrażaniu reformy. Więcej informacji na stronie: www.konstytucjadlanauki.gov.pl/szkolenia.
- **FAQ** – odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania publikowane są na stronie www.konstytucjadlanauki.gov.pl/pytania-i-odpowiedzi. Materiały na stronie są na bieżąco aktualizowane, a baza pytań systematycznie uzupełniana.
- **Przewodnik po reformie szkolnictwa wyższego i nauki** – wyczerpujące i przystępne omówienie poszczególnych działów ustawy. To kompleksowa publikacja, która wesprze codzienną pracę administracji uczelni oraz będzie rozwiewała wątpliwości pracowników, studentów i doktorantów.

Szanowni Państwo,

polska nauka i szkolnictwo wyższe wchodzi obecnie w niezwykle ważny i intensywny okres. Przed nami etap wdrażania reformy i rozwiązań, jakie wypracowaliśmy wspólnie ze środowiskiem akademickim. Najbliższy rok to kluczowy czas, aby dobrze wykorzystać narzędzia, które daje Konstytucja dla Nauki. Głębokie zmiany systemu będą wchodziły w życie stopniowo, tak by wszystkie uczelnie mogły dostosować swoje wewnętrzne regulacje do nowych przepisów. Niektóre z nich zaczną obowiązywać dopiero za kilka lat.

W Konstytucji dla Nauki widzę przede wszystkim ogromną szansę dla uczelni. Oczywiście, tak jak każda ustawa, tak i ta jest jedynie ramą, którą należy wypełnić treścią. To duże wyzwanie, które wymaga odpowiedzialności, przejęcia inicjatywy przez przedstawicieli środowiska akademickiego. Liczymy na to, że wspólnota akademicka będzie umiała tę swobodę wykorzystać, aby podniesienie jakości kształcenia studentów oraz uwolnienie potencjału polskich badaczy i szkół wyższych już wkrótce stało się faktem.

Zachęcam Państwa do zapoznania się z przygotowaną przez nas broszurą oraz do korzystania z szerokiego programu wsparcia we wdrażaniu ustawy.

Piotr Müller

Wiceminister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Przewodniczący zespołu ds. wdrażania reformy szkolnictwa wyższego i nauki

KdN KONSTYTUCJA DLA NAUKI

Konstytucja dla Nauki:

- ✓ **porządkuje i ujednolica** prawo o systemie nauki i szkolnictwa wyższego,
- ✓ **zmniejsza** wolumen przepisów ustawowych,
- ✓ **zmniejsza** o ponad połowę liczbę rozporządzeń,
- ✓ **ogranicza regulacje** prawne o charakterze ustawowym do najważniejszych kwestii systemowych,
- ✓ **zwiększa autonomię uczelni** poprzez zwiększenie roli statutów uczelni,
- ✓ **wprowadza nowe zasady** ewaluacji nauki,
- ✓ **otwiera drogę** do wyłonienia uczelni badawczych.

Reforma wypracowana wspólnie ze środowiskiem

Pełna lista poparcia na: www.konstytucjadlanauki.gov.pl/o-ustawie#poparcie

Co zmieni reforma?

Pracownicy uczelni

STABILNOŚĆ ZATRUDNIENIA ORAZ NOWE ŚCIEŻKI
KARIERY AKADEMICKIEJ I NAUKOWEJ

- ✓ znaczące podwyżki płac minimalnych dla nauczycieli akademickich,
- ✓ podniesienie rangi kariery dydaktycznej w uczelni,
- ✓ zniesienie obowiązku habilitacji,
- ✓ wprowadzenie mechanizmów zapewniających stabilizację zatrudnienia (umowy na czas nieokreślony),
- ✓ gwarancja dotychczasowych uprawnień dla pracowników,
- ✓ możliwość tworzenia własnych ścieżek kariery akademickiej.

Studenci

KSZTAŁCENIE PRZYSZŁYCH ELIT

- ✓ zakaz podwyższania opłat w trakcie studiów,
- ✓ gwarancja wydania dyplomu w terminie,
- ✓ możliwość rekrutacji na studia w ramach obszarów kształcenia, wybór docelowego kierunku po I roku studiów,
- ✓ stabilny system stypendialny,
- ✓ rozwój studiów dualnych i kształcenia praktycznego,
- ✓ programy studiów dopasowane do potrzeb rynku pracy,
- ✓ zachowana zasada bezpłatności studiów,
- ✓ zajęcia w mniejszych grupach,
- ✓ bardziej elastyczny system kredytów studenckich.

Doktoranci i młodzi naukowcy

BUDOWA KAPITAŁU POLSKIEJ NAUKI

- ✓ nowy model kształcenia doktorantów – szkoły doktorskie,
- ✓ stypendia dla każdego doktoranta w szkole doktorskiej,
- ✓ nowe rozwiązania mające na celu podniesienie jakości rozpraw doktorskich,
- ✓ urlopy rodzicielskie dla doktorantów w szkołach doktorskich,
- ✓ możliwość łączenia pracy na uczelni z nauką w szkole doktorskiej,
- ✓ doktoraty wdrożeniowe.

Badania naukowe i ewaluacja działalności naukowej

UWOLNIENIE POTENCJAŁU POLSKIEJ NAUKI

- ✓ wprowadzenie porównywalności systemu oceny badań naukowych w ramach dyscyplin,
- ✓ dodatkowe strumienie finansowania dla uczelni badawczych i „Regionalnej Inicjatywy Doskonałości”,
- ✓ nowa klasyfikacja dziedzin i dyscyplin dostosowana do standardów międzynarodowych,
- ✓ odejście od „punktozo” – ważniejsza jakość niż liczba publikacji,
- ✓ wsparcie finansowe dla polskich czasopism naukowych.

Zrównoważony rozwój

WSPARCIE NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO WE WSZYSTKICH
REGIONACH POLSKI

- ✓ uruchomienie dedykowanych uczelniom regionalnym konkursów na dodatkowe finansowanie, m.in. „Regionalna Inicjatywa Doskonałości”, „Dydaktyczna Inicjatywa Doskonałości”,
- ✓ otwarcie możliwości zrzeszania się uczelni w federacje,
- ✓ zachowanie aktualnych nazw uczelni,
- ✓ blisko 2,5 mld zł środków na wdrażanie reformy w uczelniach,
- ✓ stały mechanizm wzrostu nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę (blisko 50 mld zł dodatkowo w ciągu 10 lat),
- ✓ 3 mld zł dla uczelni na inwestycje (obligacje).

Ustrój nauki i szkolnictwa wyższego

TRADYCJA WOLNOŚCI AKADEMICKIEJ

- ✓ utrzymanie tradycji wolności akademickiej – wspólnota uczelni wybiera władze uczelni,
- ✓ łatwiejsze zarządzanie strumieniami finansowania,
- ✓ poszerzenie autonomii uczelni dające pole do interdyscyplinarnych badań i dydaktyki,
- ✓ możliwość tworzenia federacji uczelni oraz instytutów,
- ✓ profesjonalizacja zarządzania uczelniami.

Harmonogram reformy oraz wsparcie we wdrażaniu

STAŁY DIALOG

- ✓ szkolenia na temat wdrażania reformy w całej Polsce od września 2018 r.,
- ✓ stopniowe wejście w życie ustawy od października 2018 r.,
- ✓ nowe statuty uczelni od października 2019 r.,
- ✓ w 2018/2019 konkursy na uczelni badawcze oraz „Regionalną Inicjatywę Doskonałości”,
- ✓ w roku akademickim 2019/2020 r. rozpoczęcie kształcenia w szkołach doktorskich,
- ✓ w 2021 r. wyniki nowej ewaluacji.

Reforma to efekt ponad 2,5 roku prac

Konkurs dla środowiska akademickiego – **Ustawa 2.0**

luty–czerwiec 2016

Ogłoszenie Strategii Jarosława Gowina

wrzesień 2016

Rozwój humanistyki

Konferencja NKN w Toruniu
listopad 2016

Umieźdzynarodowienie

Konferencja NKN w Rzeszowie
październik 2016

Innowacyjność

Konferencja NKN we Wrocławiu
grudzień 2016

Kadra naukowo-dydaktyczna

Konferencja NKN w Katowicach
styczeń 2017

Doskonałość naukowa

Konferencja NKN w Poznaniu
luty 2017

Prezentacja konkursowych założeń ustawy

Warszawa
marzec 2017

Doskonałość edukacji akademickiej

Konferencja NKN w Lublinie
marzec 2017

Modele uczelni

Konferencja NKN w Gdańsku
kwiecień 2017

Finansowanie

Konferencja NKN w Łodzi
maj 2017

Zarządzanie uczelniami

Konferencja NKN w Warszawie
czerwiec 2017

Szczegóły na temat harmonogramu prac na www.konstytucjadlanauki.gov.pl

Konsultowanie projektu założeń i przyjmowanie opinii, uwag i stanowisk

Konsultacje społeczne i uzgodnienia międzyresortowe
wrzesień–grudzień 2017

Podsumowanie etapu konsultacji

Prezentacja projektu ustawy
styczeń 2018

Projekt Konstytucji dla Nauki

Przyjęty przez Radę Ministrów
marzec 2018

Prace w Sejmie i Senacie RP

Etap parlamentarny
maj–lipiec 2018

Podpis Prezydenta RP

1 sierpnia 2018

Projekt Konstytucji dla Nauki

Konferencja NKN w Krakowie
wrzesień 2017

Pracownicy uczelni

Stabilność zatrudnienia, podwyżki
pensji minimalnych oraz nowe ścieżki
kariery akademickiej

Pracownicy uczelni

- ✓ znaczące podwyżki płac minimalnych dla nauczycieli akademickich,
- ✓ podniesienie rangi kariery dydaktycznej w uczelni,
- ✓ zniesienie obowiązku habilitacji,
- ✓ nowa ścieżka kariery zawodowej dla dydaktyków,
- ✓ stabilizacja zatrudnienia: druga umowa na czas nieokreślony,
- ✓ gwarancja dotychczasowych uprawnień dla pracowników,
- ✓ możliwość tworzenia własnych ścieżek kariery akademickiej.

Dzięki Konstytucji dla Nauki wszyscy nauczyciele akademicy w uczelni mają prawo do podwyższonych kosztów uzyskania przychodu. Ich praca stanowi działalność twórczą o indywidualnym charakterze, dlatego przysługuje im 50% koszt uzyskania przychodu, co realnie zwiększy wysokość wynagrodzeń netto.

Podwyżki dla nauczycieli akademickich

Podwyżki od 1 stycznia 2019 r.

	Stanowisko	Obecne wynagrodzenie minimalne	Wynagrodzenie minimalne od 1 stycznia 2019 r.	WZROST KWOTOWY	Wzrost procentowy
PROFESOROWIE	PROFESOR ZWYCZAJNY	5 390 zł	6 410 zł (stawka)	1020 zł	18,9%
	PROFESOR NADZWYCZAJNY	4 605 zł ¹	5 320 zł (83% stawki)	715 zł	15,5%
ADIUNKCI	ADIUNKT	3 820 zł ²	4 680 zł (73% stawki)	860 zł	22,5%
ASYSTENCI I INNI	ASYSTENT	2 450 zł	3 205 zł (50% stawki)	755 zł	30,8%
	WYKŁADOWCA, LEKTOR, INSTRUKTOR	2 375 zł	3 205 zł (50% stawki)	830 zł	34,9%

¹ Posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego lub doktora albo stopień doktora habilitowanego sztuki lub doktora sztuki, profesor wizytujący posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego lub doktora albo stopień doktora habilitowanego sztuki lub doktora sztuki.

² Posiadający stopień naukowy doktora albo stopień doktora sztuki.

Nowe ścieżki kariery akademickiej

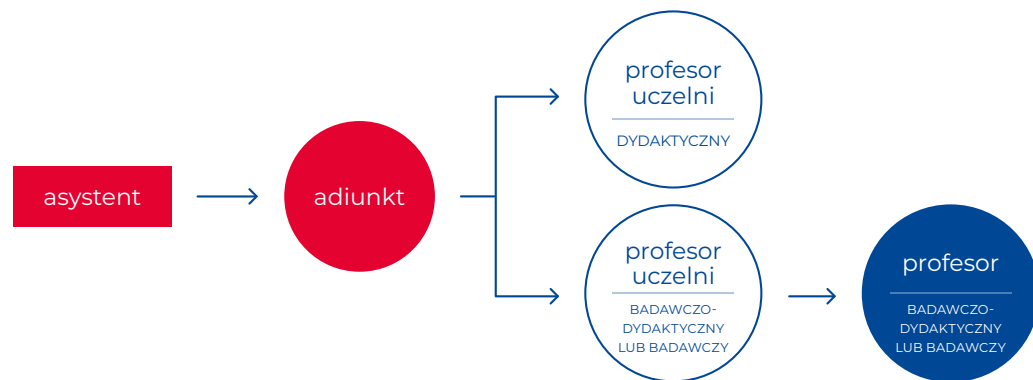
Doceniamy dydaktyków! Wybitni dydaktycy będą mogli być zatrudniani na stanowisku profesora uczelni – nawet bez habilitacji.

Problemem był niski status dydaktycznej ścieżki kariery akademickiej w porównaniu do ścieżki naukowej, co skutecznie ograniczało motywację do osiągania przez nauczycieli akademickich doskonałości w zakresie dydaktyki akademickiej.

Konstytucja dla Nauki tworzy równorzędną ścieżkę kariery dla wybitnych dydaktyków. Dodatkowo uczelnie będą miały możliwość tworzenia własnych ścieżek kariery akademickiej.

Tytuł profesora będzie, tak jak dotychczas, przyznawany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wnioski w zakresie nadania tytułu profesora będzie rozpatrywać Rada Doskonałości Naukowej.

Zniesienie obowiązku habilitacji

Na stanowisku profesora uczelni można zatrudnić osobę posiadającą co najmniej stopień doktora oraz znaczące osiągnięcia:

- ✓ dydaktyczne lub zawodowe (w przypadku pracowników dydaktycznych),
- ✓ naukowe lub artystyczne (w przypadku pracowników badawczych),
- ✓ naukowe, artystyczne lub dydaktyczne (w przypadku pracowników badawczo-dydaktycznych).

Było

Jest

Na stanowisku profesora nadzwyczajnego odpowiadającym stanowisku profesora uczelni można było, co do zasady, zatrudnić osobę posiadającą co najmniej stopień doktora habilitowanego.

Udrożnienie ścieżki dydaktycznej kariery akademickiej: aby realizować swój awans zawodowy do szczytów stanowiska profesora uczelni, nauczyciel akademicki nie musi posiadać habilitacji.

Nowe ścieżki kariery akademickiej

Postępowanie o nadanie tytułu profesora
– najważniejsze daty w okresie przejściowym

DO 30.09.2018 r.

Przewody doktorskie, postępowania habilitacyjne i postępowania o nadanie tytułu profesora wszczęte i niezakończone przed wejściem w życie Konstytucji dla Nauki są przeprowadzane na zasadach dotychczasowych. Jeśli jednak nadanie tytułu lub stopnia nastąpi po 30 kwietnia 2019 r. tytuł lub stopień zostanie nadany **w dziedzinach i dyscyplinach określonych w przepisach wydanych na podstawie nowej ustawy.**

**OD 1.10.2018 r.
DO 30.04.2019 r.**

Przewody doktorskie, postępowania habilitacyjne i postępowania o nadanie tytułu profesora wszczęte na podstawie przepisów dotychczasowych. W takim przypadku jednak stopień lub tytuł zostanie nadany w dziedzinach i dyscyplinach określonych w przepisach wydanych na podstawie nowej ustawy, a więc po przypisaniu uprawnień podmiotów do nadawania stopni do nowej klasyfikacji (stosowny komunikat zostanie wydany przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów do 30 kwietnia 2019).

**OD 1.05.2019 r.
DO 30.09.2019 r.**

Nie wszczyna się postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, doktora habilitowanego i tytułu profesora.

DO 31.12.2021 r.

Jeżeli do końca 2021 r. przewody doktorskie, postępowania habilitacyjne i o nadanie tytułu profesora na dotychczasowych zasadach nie będą zakończone, zostaną umorzone albo w przypadku przewodów - zamknięte.

Gwarancja uprawnień dla pracowników

- ✓ prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 36 dni roboczych w ciągu roku,
- ✓ prawo do urlopu naukowego oraz szybszy dostęp do urlopu dla poratowania zdrowia (po 10 latach zamiast 15),
- ✓ ustalenie warunków wynagradzania za pracę przez uczelnię publiczną, w zakładowym układzie zbiorowym pracy albo regulaminie wynagradzania,
- ✓ odprawy emerytalne i rentowe w wysokości 300% wynagrodzenia zasadniczego otrzymanego za ostatni miesiąc zatrudnienia,
- ✓ dodatkowe wynagrodzenie roczne na zasadach określonych w przepisach o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym pracowników sfery budżetowej,
- ✓ możliwość otrzymania przez nauczycieli akademickich oraz pracowników niebędących nauczycielami akademickimi nagrody rektora za osiągnięcia w pracy zawodowej oraz nagrody ministra nadzorującego uczelnię, a w przypadku uzyskania stopnia naukowego na podstawie wybitnego dorobku – także Prezesa Rady Ministrów.

Stabilizacja zatrudnienia

- ✓ druga umowa na czas nieokreślony,
- ✓ wypowiedzenie umowy z końcem semestru,
- ✓ konkurs na stanowisko nauczyciela akademickiego – zawsze z uzasadnieniem,
- ✓ konkurs na stanowisko nauczyciela akademickiego
 - tylko w przypadku pierwszego stosunku pracy,
 - możliwość awansu stanowiskowego bez kolejnego konkursu.

Utrzymane zostaną wszystkie obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy stosunki pracy (na okres, na który zostały zawarte umowy), urlopy, wymiar pensum, zgody na dodatkowe zatrudnienie.

Ocena okresowa nauczycieli akademickich

- ✓ nie rzadziej niż raz na 4 lata,
- ✓ skoncentrowana na kryteriach jakościowych, a nie ilościowych,
- ✓ studenci i doktoranci będą dokonywać co najmniej raz w roku akademickim oceny nauczyciela akademickiego w zakresie wypełniania przez niego obowiązków związanych z kształceniem.

W przypadku oceny negatywnej:

- ✓ kolejna ocena okresowa dokonywana nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy,
- ✓ uczelnia może rozwiązać stosunek pracy,
- ✓ możliwość odwołania się od decyzji.

W przypadku otrzymania dwóch kolejnych negatywnych ocen okresowych następuje obligatoryjne rozwiązanie stosunku pracy.

Ewaluacja nauczycieli akademickich

Nauczyciele akademicy, którzy poddadzą się ewaluacji jakości działalności naukowej, będą wskazywali maksymalnie cztery najlepsze osiągnięcia naukowe z czterech lat. Mogą to być publikacje, wdrożenia, patenty itp.

To zdecydowanie ukróci masową produkcję artykułów o niskiej jakości i da szansę naukowcom na pracę nad wartościowymi publikacjami.

Jakość, nie ilość

4 osiągnięcia na 4 lata

Więcej informacji:
Dział: **Badania naukowe i ewaluacja**
działalności naukowej
strona 44.

Studenci

Realna ochrona praw studentów
oraz wyższy poziom kształcenia

Kształcenie przyszłych elit

- ✓ zakaz podwyższania opłat w trakcie studiów,
- ✓ gwarancja wydania dyplomu w terminie,
- ✓ możliwość rekrutacji na studia w ramach obszaru kształcenia, wybór docelowego kierunku po I roku studiów,
- ✓ stabilny system stypendialny,
- ✓ rozwój studiów dualnych i kształcenia praktycznego,
- ✓ programy studiów dopasowane do potrzeb rynku pracy,
- ✓ zachowana zasada bezpłatności studiów,
- ✓ indywidualny tok studiów dla kobiet w ciąży,
- ✓ bardziej elastyczny system kredytów studenckich.

Prawa i przywileje studentów

Było

Jest

✓ częste opóźnienia w wydaniu dyplomu,	✓ dyplom w terminie pod groźbą kary finansowej dla uczelni,
✓ niespodziewane opłaty i podwyżki w trakcie trwania studiów,	✓ wszystkie opłaty znane na początku studiów,
✓ od decyzji uczelni zależało, czy student-rodzic otrzyma urlop rodzicielski,	✓ student-rodzic z gwarantowanym urlopem rodzicielskim,
✓ studentka w ciąży musiała się starać o indywidualny tok studiów,	✓ studentka w ciąży z gwarancją indywidualnego toku studiów,
✓ stypendium rektora na I roku tylko dla olimpijczyków.	✓ stypendium rektora od I roku dla olimpijczyków i medalistów sportowych.

Reforma nie likwiduje obecnych kierunków studiów ani uczelni.

Nowa systematyka dziedzin i dyscyplin (wzorowana na światowych standardach OECD) nie wpłynie na kierunki studiów, ani na wartość dyplomów.

Dodatkowa ochrona praw studenta

Konstytucja dla Nauki gwarantuje nowe rozwiązania w zakresie ochrony praw studenta. W miejsce dotychczasowego modelu zawierania umów student-uczelnia reforma wprowadziła skuteczniejsze rozwiązania:

- ✓ uczelnia zobowiązana jest do ustalania wysokości wszelkich opłat **na cały okres studiów**. Jeśli w międzyczasie nałoży na studenta dodatkowe opłaty, może zostać ukarana przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego karą pieniężną w wysokości do **50 tysięcy złotych**,
- ✓ uczelnia ma 30 dni na wydanie dyplomu swojemu absolwentowi. Jeżeli tego nie zrobi, może otrzymać karę w wysokości **do 5 tysięcy złotych**.

System stypendialny i kredyty studenckie

- ✓ stabilny system stypendialny,
- ✓ możliwość ubiegania się o kredyt studencki przed 30 r. ż. oraz możliwość jego wznowienia w trakcie trwania studiów,
- ✓ wniosek o kredyt będzie można złożyć w każdej chwili, a nie (jak wcześniej) tylko na początku roku akademickiego.

Ważny głos studentów

Reprezentacja studentów w organach kolegialnych uczelni:

- ✓ zagwarantowane miejsce w radzie uczelni,
- ✓ min. 20% składu senatu uczelni i kolegium elektorów to studenci i doktoranci,
- ✓ współdecydowanie o regulaminie studiów i regulaminie stypendialnym.

Wsparcie studentów-rodziców

- ✓ gwarancja urlopu rodzicielskiego,
- ✓ gwarancja indywidualnego toku studiów dla studentek w ciąży.

Rozwiązania projakościowe

Na początku 2017 roku zmieniono zasady finansowania uczelni. Dzięki nowemu algorytmowi promowane są uczelnie, które zapewniają odpowiednią relację liczby nauczycieli akademickich do liczby studentów oraz wysoki poziom badań naukowych. Zmiany mają na celu podwyższenie jakości studiów oraz wzmocnienie relacji mistrz-uczeń.

- ✓ wzmocnienie roli Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ocenie jakości kształcenia,
- ✓ uproszczenie warunków prowadzenia studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami,
- ✓ umożliwienie rekrutacji na studia w ramach obszarów kształcenia i wybór docelowego kierunku studiów po I roku studiów (uprawnienia do prowadzenia studiów są przypisane do uczelni jako całości),
- ✓ zwiększenie udziału studentów w badaniach naukowych w trakcie studiów.

Rozwój kształcenia praktycznego

- ✓ możliwość prowadzenia studiów z udziałem pracodawcy,
- ✓ możliwość prowadzenia studiów we współpracy z organem nadającym uprawnienia do wykonywania zawodu,
- ✓ co najmniej 6 miesięcy praktyk studenckich na studiach o profilu praktycznym,
- ✓ wśród wykładowców więcej dydaktyków z praktycznym doświadczeniem.

Konstytucja dla Nauki to wynik ponad 2,5-letniego dialogu społecznego ze środowiskiem akademickim, w którym od samego początku aktywny udział brali również studenci. Wypracowane rozwiązania oficjalnie poparł Parlament Studentów RP, który jest ustawowym reprezentantem ogółu studentów w Polsce. Swoje poparcie dla reformy wyrazili również członkowie Niezależnego Zrzeszenia Studentów i wielu innych organizacji studenckich.

Doktoranci i młodzi naukowcy

Kształcenie kadr przyszłości

Budowa kapitału polskiej nauki

- ✓ nowy model kształcenia doktorantów – szkoły doktorskie,
- ✓ stypendia dla każdego doktoranta w szkole doktorskiej,
- ✓ nowe rozwiązania mające na celu podniesienie jakości rozpraw doktorskich,
- ✓ urlopy rodzicielskie dla doktorantów w szkole doktorskiej,
- ✓ możliwość łączenia pracy na uczelni z nauką w szkole doktorskiej na zasadach określonych w ustawie.

Nowy model kształcenia doktorantów

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wprowadza nowy model uzyskiwania stopnia doktora oparty na dwóch trybach:

- ✓ na kształceniu w szkołach doktorskich, które zastąpi studia doktoranckie i nie będzie uwzględniało formy „niestacjonarnej”,
- ✓ na trybie eksternistycznym stanowiącym kontynuację tzw. ścieżki „z wolnej stopy”.

Szkoła doktorska będzie mogła być utworzona docelowo dla co najmniej dwóch dyscyplin naukowych (według nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin), w których uczelnia posiada co najmniej kategorię B+ (w okresie przejściowym posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora) uzyskaną w ramach ewaluacji jakości działalności naukowej. Szkoły doktorskie będą mogły także tworzyć uczelnie, które prowadzą działalność naukową wyłącznie w jednej dyscyplinie (jeśli to dyscyplina w zakresie teologii, kultury fizycznej albo dyscyplina artystyczna) i posiadają w niej kategorię naukową A+, A albo B+. Szkoły doktorskie będą mogły być tworzone na tych samych warunkach przez instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze albo międzynarodowe instytuty naukowe, jak również wspólnie przez te podmioty, a także przez federacje uczelni.

Kształcenie doktorantów w Europie oparte jest na dwóch modelach:

- ✓ kształceniu zorganizowanym prowadzonym najczęściej w ramach szkół doktorskich (*graduate schools*),
- ✓ modelu indywidualnym: pod opieką promotora albo, najrzadziej, w trybie bez formalnej afiliacji i opieki promotora.

MIĘDZYNARODOWE INSPIRACJE

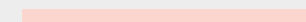
DANIA (i inne państwa nordyckie) – szkoły doktorskie są podstawowym trybem realizowania doktoratu. Studia trwają 3–4 lata w oparciu o indywidualny plan studiów doktorskich, a postępy doktorantów są mierzone w formie corocznej weryfikacji postępów pracy nad doktoratem („kroków milowych”) albo w formie oceny śródkresowej.

NIEMCY – szkoły doktorskie (niem. *Graduiertenschule*) działają tu od 2005 roku. Zajęcia są interdyscyplinarne, oparte o etapy kształcenia i samodzielną pracę badawczą.

Doktorant na nowych czy starych zasadach – dokładny terminarz

Dokładny terminarz dotyczący studiów doktoranckich (wynikający z przepisów przejściowych):

**PRZED ROKIEM
AKADEMICKIM 2019/2020**

Rozpoczęcie studiów doktoranckich (na starych zasadach).

**NAJPÓŹNIEJ DO
30 KWIETNIA 2019 r.**

Otworzenie przewodu doktorskiego (na starych zasadach).

**OD 1 PAŹDZIERNIKA
2019 r.**

Rozpoczęcie kształcenia w szkole doktorskiej (na nowych zasadach).

**NAJPÓŹNIEJ DO
31 GRUDNIA 2021 r.**

Zakończenie przewodu doktorskiego prowadzonego na starych zasadach (czyli otwartego przed 30.04.2019).

**NAJPÓŹNIEJ DO
31 GRUDNIA 2023 r.**

Zakończenie studiów doktoranckich na starych zasadach.

Studia doktoranckie rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020 prowadzi się na zasadach dotychczasowych, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2023 roku. Datą graniczną zamknięcia przewodu doktorskiego wszczętego na starych zasadach jest 31 grudnia 2021 r. Osoby, które rozpoczęły studia doktoranckie na starych zasadach i nie zakończyły przewodu doktorskiego do 31 grudnia 2021 roku, mogą ubiegać się o nadanie stopnia doktora także na nowych zasadach.

Stypendia w szkole doktorskiej

- ✓ stypendia od 1 października 2019 r. dla wszystkich nowych doktorantów w szkole doktorskiej,
- ✓ minimalna kwota stypendium przed oceną śródkresową: 2371,70 zł brutto (2104,65 zł netto), a dla doktorantów z niepełnosprawnością: 3083,21 zł brutto (2736,04 zł netto),
- ✓ minimalna kwota stypendium po ocenie śródkresowej: 3653,70 zł brutto (3242,29 zł netto), a dla doktorantów z niepełnosprawnością: 4749,81 zł brutto (4214,98 zł netto),
- ✓ nieopodatkowane stypendia doktoranckie będą podlegały systemowi ubezpieczeń społecznych,
- ✓ stypendium ze szkoły doktorskiej można pobierać z innymi stypendiami (np. dla doktorantów wdrożeniowych),
- ✓ doktorant będzie mógł pracować jako nauczyciel akademicki lub pracownik naukowy, z możliwością zachowania stypendium (w określonych proporcjach) na zasadach określonych w ustawie,
- ✓ doktorant może pracować zawodowo poza uczelnią (nie wiąże się to z utratą stypendium).

Podniesienie jakości kształcenia doktorantów

- ✓ indywidualny program badawczy,
- ✓ interdyscyplinarność w badaniach naukowych,
- ✓ kształcenie zaawansowanych kompetencji,
- ✓ powszechny system stypendialny dla doktorantów,
- ✓ ewaluacja śródkresowa postępów w przygotowaniu rozprawy doktorskiej (z udziałem recenzentów zewnętrznych) przeprowadzona w oparciu o indywidualny plan badawczy, której pozytywny wynik będzie przepustką do dalszego kształcenia oraz warunkiem uzyskania wyższego stypendium,
- ✓ wprowadzenie trzeciego recenzenta spoza instytucji, w której przygotowawana jest rozprawa doktorska,
- ✓ ewaluacja szkół doktorskich będzie przeprowadzana przez Komisję Ewaluacji Nauki,
- ✓ wprowadzenie realnej weryfikacji znajomości języka obcego poprzez wymóg posiadania właściwego certyfikatu,
- ✓ wprowadzenie systemu jawności treści rozpraw doktorskich przed obroną.

Badania naukowe i ewaluacja działalności naukowej

Badania bardziej interdyscyplinarne,
a ocena jakości badań – sprawiedliwsza

Badania naukowe i ewaluacja działalności naukowej

- ✓ wprowadzenie porównywalności systemu oceny badań naukowych w ramach dyscyplin,
- ✓ dodatkowe strumienie finansowania dla uczelni badawczych i „Regionalnej Inicjatywy Doskonałości”,
- ✓ nowa klasyfikacja dziedzin i dyscyplin dostosowana do standardów międzynarodowych,
- ✓ odejście od „punktozy” – ważniejsza jakość niż liczba publikacji,
- ✓ wsparcie finansowe dla polskich czasopism naukowych.

Łączenie dyscyplin naukowych

Rozdrobniona klasyfikacja obszarów wiedzy, dziedzin i dyscyplin, która jest powiązana z uprawnieniami do prowadzenia studiów wyższych i studiów doktoranckich oraz do nadawania stopni w nauce i sztuce, była źródłem poważnych problemów w prowadzeniu interdyscyplinarnych badań naukowych. Nie służyła też właściwemu wizerunkowi Polski w światowym obiegu nauki.

Na potrzeby systemu szkolnictwa wyższego i nauki została opracowana nowa klasyfikacja dziedzin i dyscyplin dostosowana do standardów międzynarodowych, uwzględniająca klasyfikację OECD i specyfikę polskiej nauki.

8 obszarów wiedzy,
22 dziedziny nauki
i sztuki oraz 102
dyscypliny

Było

Jest

8 dziedzin nauki i sztuki
oraz 47 dyscyplin

Inna systematyka dziedzin i dyscyplin naukowych nie oznacza, że jakiś obszar badań naukowych ulega likwidacji. Poszczególne dyscypliny zostały podzielone w ramach innej systematyki, a wszystkie dotychczasowe dyscypliny zostały uwzględnione w ramach nowego podziału, np. poprzez połączenie dyscyplin. Oznacza to, że badania naukowe są w praktyce prowadzone na wszystkich obecnych polach badawczych oraz są nadal finansowane ze środków publicznych.

Ewaluacja jakości działalności naukowej

W wyniku reformy nastąpiło ograniczenie liczby kryteriów uwzględnianych przy ewaluacji. Zamiast dotychczasowych 4 kryteriów (które były podzielone na liczne kryteria szczegółowe), uwzględniane są jedynie 3:

- ✓ poziom naukowy prowadzonych badań naukowych lub prac rozwojowych (mierzony m. in. jakością publikacji w ramach oceny parametrycznej oraz liczbą patentów),
- ✓ efekty działalności naukowej (wyrażane m. in. w ilości środków finansowych pozyskanych z zewnętrznych źródeł finansowania),
- ✓ wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki (będzie podlegał ocenie eksperckiej).

Uwzględniamy tzw. "sloty publikacyjne", które wprowadzają limit na liczbę publikacji naukowych każdego naukowca, które będą uwzględniane w ewaluacji podmiotu (maksimum 4 sloty publikacyjne). Oznacza to, że w ewaluacji każdy naukowiec powinien zgłosić wartościową publikację. Dzięki temu unikniemy sytuacji, w której tylko kilka osób z wydziału czy instytutu publikuje często i w renomowanych czasopismach, a reszta nie. Szczegóły określa rozporządzenie.

Nowe zasady posiadania uprawnień do nadawania stopni
(po ewaluacji poziomu badań naukowych w 2021 r.)

STOPIEŃ / TYTUŁ	KTO MA UPRAWNIENIA DO NADANIA	KTO NADAJE
Stopień doktora	Uczelnia, federacja, instytut naukowy PAN, instytut badawczy albo międzynarodowy instytut naukowy w dyscyplinie, w której posiada kategorię naukową A+, A lub B+.	W uczelni – senat lub wskazany w statucie organ, w pozostałych podmiotach – rada naukowa instytutu.
Stopień doktora habilitowanego		

Jakość badań zamiast „punktozy”

Dotychczasowy system punktowania osiągnięć w czasopismach naukowych spowodował, że naukowcy zachęceni byli do publikowania wielu przeciętnych lub słabych artykułów naukowych, ponieważ suma punktów uzyskanych w ten sposób była równa lub wyższa liczbie punktów, które można było uzyskać za mające istotne znaczenie dla światowej nauki publikacje w renomowanych polskich i zagranicznych czasopismach.

Tak funkcjonujące bodźce systemowe doprowadziły do szkodliwego zjawiska nazywanego w środowisku akademickim „punktozą”.

Relatywnie niewielka część dorobku polskich naukowców ma kluczowy wpływ na światowy obieg myśli. Publikacje polskich naukowców w 1% najlepszych źródeł indeksowanych w międzynarodowych bazach stanowią zaledwie 0,7%. Blisko o połowę więcej takich publikacji mają Czesi, a dwa razy więcej takich publikacji mają Węgrzy, ponad trzy razy więcej od nas Belgowie. To oznacza, że artykuły z polskimi afiliacjami relatywnie częściej publikowane są w czasopismach o niższym wpływie na kształt dyskursu naukowego. Ten problem pokazuje zestawienie liczby polskich czasopism w SCOPUS – 350, z wykazem czasopism punktowanych, w których jest obecnie aż 2 477 tytułów.

KIDN KONSTYTUCJA DLA NAUKI

Koniec z punktozą:

Wprowadzone zostały nowe zasady tworzenia wykazu czasopism naukowych, w którym liczba punktów za publikacje w najlepszych czasopismach jest zdecydowanie wyższa niż w czasopismach o niskiej renomie. Podobne rozwiązanie dotyczy wydawnictw. Celem tej zmiany jest zachęcenie naukowców do prowadzenia ważnych badań, które mają wysoki wkład do rozwoju nauki. Dzięki tym zmianom naukowcom będzie opłacało się publikować rzadziej, ale dobre artykuły. Nie będzie natomiast opłacalne, tak jak dotychczas, publikowanie wielu artykułów o niskiej wartości naukowej.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego uruchomiło program wsparcia finansowego dla polskich czasopism. Jednym z istotnych celów tego wsparcia jest podniesienie poziomu praktyk wydawniczych i edytorskich umożliwiających wejście polskich czasopism naukowych w międzynarodowy obieg naukowy, w szczególności dla czasopism humanistycznych i społecznych. System wsparcia finansowego obejmie publikacje w języku polskim oraz w innych językach.

Rozsądne wdrażanie reformy

Wsparcie ministerstwa
na każdym etapie

Harmonogram wdrażania reformy – najważniejsze daty

1 PAŹDZIERNIKA 2018 r.

- Stopniowe wchodzenie w życie przepisów ustawy – rozpoczęcie okresu dostosowawczego. Rok na dostosowanie statutów uczelni i co najmniej rok na dostosowanie innych regulacji wewnętrznych.
- Posiadanie elektronicznej skrzynki podawczej i konta ePUAP oraz umożliwienie kierowania do uczelni korespondencji za pośrednictwem tego konta.

30 LISTOPADA 2018 r.

- Ostatni dzień składania przez pracowników naukowych oświadczeń o dyscyplinach, których są reprezentantami.

31 GRUDNIA 2018 r.

- Ostatni dzień składania przez pracowników naukowych oświadczeń w sprawie prowadzenia działalności naukowej w danym podmiocie i danej dyscyplinie (zaliczenie pracownika do liczby N).

1 STYCZNIA 2019 r.

- Dostosowanie umów o pracę w zakresie minimalnej wysokości miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.
- Podwyżka minimalnych wynagrodzeń.

15 STYCZNIA 2019 r.

- Ostatni dzień wprowadzenia przez rektorów do systemu POL-on informacji o zaliczeniu do liczby N.

31 STYCZNIA 2019 r.

- Ostatni dzień składania przez rektorów oświadczeń w sprawie przyporządkowania posiadanych przez uczelnie uprawnień do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego do odpowiedniej dyscypliny w jednej z dziedzin według nowej klasyfikacji.

30 KWIETNIA 2019 r.

- Wydanie przez Centralną Komisję do spraw Stopni i Tytułów komunikatu o uprawnieniach uczelni i instytutów naukowych do nadawania stopni według nowej klasyfikacji.
- Ostatni dzień, w którym można wszcząć przewód doktorski, postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora na dotychczasowych zasadach.
- Ostatni dzień tworzenia kierunku studiów na dotychczasowych zasadach, z wyłączeniem przepisów dotyczących minimum kadrowego.

1 MAJA 2019 r.

- Pierwszy dzień tworzenia kierunków studiów na nowych zasadach.

1 MAJA – 30 WRZEŚNIA 2019 r.

- Brak wszczynania postępowań w sprawie nadania stopni i tytułów (okres dostosowawczy).

31 MAJA 2019 r.

- Ostatni dzień ogłoszenia zasad pierwszej rekrutacji do szkół doktorskich.

30 CZERWCA 2019 r.

- Ostatni dzień powołania pierwszych rad uczelni.

30 WRZEŚNIA 2019 r.

- Zaprzestanie pełnienia funkcji przez rady oraz kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych, a także prorektorów (nowe zasady określi statut uczelni).
- Ostatni dzień nadawania stopni przez rady jednostki organizacyjnej uczelni (nowe zasady określi statut uczelni).

1 PAŹDZIERNIKA 2019 r.

- Wejście w życie nowych statutów i regulaminów uczelni (m.in. regulaminu organizacyjnego uczelni, regulaminu studiów, regulaminu świadczeń dla studentów).
- Rozpoczęcie kształcenia w szkołach doktorskich.
- Wszczynianie postępowań w sprawie nadania stopni i tytułów według nowych zasad.

31 SIERPNIA 2020 r.

- Zakończenie kadencji rektorów wybranych w 2015, 2016, i 2017 roku. Ujednolicenie kadencji rektorów w całym kraju.

30 WRZEŚNIA 2020 r.

- Ostatni dzień dostosowania umów o pracę do przepisów ustawy oraz statutu.

2021 r.

- Przeprowadzenie ewaluacji według nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin.

31 GRUDNIA 2023 r.

- Zakończenie prowadzenia studiów doktoranckich na starych zasadach.

KiDN KONSTYTUCJA DLA NAUKI

Ewolucja zamiast rewolucji

Konstytucja dla Nauki to ustawa tworzona we współpracy ze środowiskiem akademickim. Naszym wspólnym celem jest uporządkowanie i ujednolicenie systemu nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce, co zagwarantuje całemu społeczeństwu nowe możliwości rozwoju. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozostaje w stałym dialogu ze środowiskiem akademickim, oferując swoje wsparcie we wdrażaniu nowych rozwiązań.

Zmiany będą wprowadzane stopniowo, aby umożliwić uczelniom oraz całemu środowisku akademickiemu i naukowemu ich skutecznie wdrożenie.

KonstytucjaDlaNauki.gov.pl

Publikacja: październik 2018 r.

Konstytucja dla Nauki – pewna przyszłość

Jarosław Gowin

Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

KIDN KONSTYTUCJA
DLA NAUKI

www.konstytucjadlanauki.gov.pl

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

ul. Hoża 20
00-529 Warszawa

tel. +48 (22) 529 27 18
fax +48 (22) 501 78 65

www.gov.pl/nauka